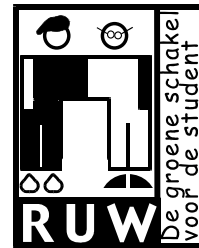


# Hergeboorte voor een luier?

Irene Boers

Op donderdagavond 14 februari is het tijd voor wat concreets in de cradle to cradle week. Na de introductie en verkenning van het concept in filosofische discussies, moeten de handen uit de mouwen worden gestoken: bestaande (eco)producten herontwerpen naar een cradle to cradle design. Let's cradle!



Cradle to cradle gaat over het sluiten van kringlopen, zo legt Ruben Borge uit. Producten moeten het leven op aarde ondersteunen, zo niet creëren en mogen dus niet uit toxische stoffen bestaan. Materialen die in de biosfeer toegepast/gebruikt worden, moeten natuurlijk en makkelijk te composteren zijn. Producten die in de technosfeer circuleren, moeten makkelijk te demonteren naar herbruikbare materialen/grondstoffen zijn. Met dit uitgangspunt werd het publiek in vier groepen gedeeld, met als opdracht herontwerp. Ze werden ondersteund door een 'facilitator' van het Wageningen Environmental Platform (WEP).

De auteur zat in de groep die een 'eco-pen' ging herontwerpen. Zoals elke groep, vroegen we ons af of we moesten werken vanuit het bestaande ontwerp, of een geheel nieuw ontwerp moesten bedenken. Onze groep koos voor het laatste. De WEP facilitator probeerde het geheel wat te structureren. Wat uiteraard moeilijk was. Dus, zoals in elk creatief proces, werden verscheidene stappen in een niet chronologische volgorde uitgevoerd.

Aldus vroegen wij ons af wat de functie van het product was: 'Tekst schrijven.' Welke subfuncties zijn dan belangrijk? Zichtbaarheid op papier, grip en ergonomie (passend in de hand). Verder werd de bestaande pen geanalyseerd. Uit welke onderdelen bestaat het? Is het makkelijk uit elkaar te halen? Deze pen was dat niet echt. Hij bestond uit een buitenkant (van bioplastic), inkthouder (van 'thermoplastic') met inkt (kunstmatige stoffen en chemicaliën om het dikker te maken), topje (van metaal) en een balletje (van ander metaal). Het bioplastic is snel composteerbaar plastic uit maïs (snelle composteerbaarheid is tevens een Europese norm voor biologisch afbreekbare stoffen).

Vervolgens ontstond er een discussie welke delen van de pen in de biosfeer, en welke in de technosfeer horen. Plannen werden bedacht om bijvoorbeeld een leuke buitenkant te ontwerpen, die mensen willen houden, en de inkthouder in de technosfeer te recyclen. Deze zouden mensen dan terug moeten brengen. Of misschien wel hervullen. Maar mensen zijn lui. En mensen verliezen veel pennen. Bovendien is een pen een klein en meestal niet heel erg waardevol product. Duidelijk werd, dat heel erg vanuit het bestaande ontwerp werd gedacht. Het werd dan ook echt leuk toen dit meer los gelaten werd en de creativiteit begon te komen, waarna de gekste ideeën kwamen.

Ook de 'zoutgroep' analyseerde zijn product: zijn functie-aspecten en de materialen waarvan het gemaakt is. Ze besloten het bestaande ontwerp aan te passen, met bijvoorbeeld 'embedded' letters, die de inkt moesten vervangen.

De vermaarde 'luiergroep' kozen eveneens voor aanpassingen van het bestaande product. Liever waagden ze zich niet aan idiote, nieuwe ontwerpen, zoals

poepafzuigers (dit schijnt echt bedacht te zijn). Zich afvragend of ze zich in de bio- of de technosfeer, dan wel beide, zouden begeven, besloten ze twee ontwerpen te maken: de ene voor de biosfeer, de andere voor beide. Het 'mix-ontwerp' bestond uit vervangbaar absorptiemateriaal en een wasbare buitenkant. Zelfs hun doelgroepen hadden de luiertoppers al voor ogen.

De groep die een handtas bekeek, besloot deze voornamelijk in de technosfeer te laten circuleren. De huidige tas bleek eveneens 'less bad' voor het milieu en dus nog niet cradle to cradle. In hun ontwerp werd bijvoorbeeld afbreekbare voering (van katoen) gebruikt, die eruit gehaald kan worden.

Sommige concepten leken onverslaanbaar. Hoe meer een ontwerp echter uitgewerkt wordt, hoe meer gebreken aan kennis je tegen het lijf loopt. Uit welke materialen bestaat een product nou precies? Wat zijn alternatieve materialen?

Je komt al snel in een wereld terecht van onwillige bedrijven met verborgen informatie over componenten en productieprocessen. Een mogelijke manier om dit te omzeilen, is het opzoeken van patenten, zo geeft iemand in het publiek aan.

De circulatie van materialen in de technosfeer blijkt een terugkerende hobbel voor een C2C uitwerking. Een 'materialenbank,' een soort milieupark, zou een goede manier kunnen zijn om inzameling en hergebruik een handje te helpen. Hier kan men gebruikte materialen afgeven, die vervolgens gekocht kunnen worden door bedrijven als grondstof of onderdeel voor een nieuw product.

We zijn echter nog lang geen cradle to cradle maatschappij. Voor die transitie fase is een cradle to cradle certificatie systeem bedacht door McDonough en Braungart, de makers van C2C. Roan Lakerveld van het WEP lichtte dit systeem toe. Het is vrij algemeen en lijkt op bestaande certificaties, zoals ISO 14001. Bedrijven kunnen vier niveau's halen, afhankelijk van hun score op verschillende aspecten, zoals materiaal, energie, water en sociale verantwoordelijkheid. Lakerveld geeft aan dat het systeem niet compleet is. Het aspect transport is bijvoorbeeld nog niet meegenomen. Je moet echter een balans vinden tussen eisen en uitvoerbaarheid. Wordt een certificatie te complex of niet haalbaar door te hoge eisen, dan is het niet uitvoerbaar voor bedrijven en werkt het niet in de praktijk.

Uit de avond komt naar voren dat het moeilijk is om cradle to cradle volledig toe te passen in een ingewikkelde, niet duurzame, geglobaliseerde maatschappij. In het streven naar een duurzamere maatschappij, kan cradle to cradle -volledig uitgewerkt of niet- nu al als succesvol uitgangspunt dienen bij product(her)ontwerp, zo is wel gebleken in deze cradle to cradle week!

Meer info:

**Stichting Ruraal Wageningen (RUW)**

BEZOEKADRES:

Lawickse Allee 13

6701 AN Wageningen

POSTADRES:

Postbus 269

6700 AG Wageningen

T: 0317-484166

F: 0317-418524

E: [ruw@wur.nl](mailto:ruw@wur.nl)

I: [www.stichtingruw.nl](http://www.stichtingruw.nl)